

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 97.

ANUL XXIII.

Sabiu 719 Decembre 1875.

Tel gramu esu de doue ori pre septemana: Duminea si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei, pre afara la a. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adreseate câtra espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celalalte pârti ale Transilvaniei # pentru provincia din Monarchia pre unu anu 8 fl. s'era pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru prive, si fieri stroine pre anu 12 1/2, anu 6 fl. Inscrutela se platescu pentru intai'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a doua' ora cu 5 1/2, cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2, cr. v. a.

338

La stergerea subventiunii gimnasiului din Brasiova*).

Dupa unu telegramu primitu despre conclusulu dietei in privinti'a subventiunii gimnasiului nostru din Brasiovu de 5000 fl. anuali, s'a datu in nrulu trecutu in putiene cuvinte espressionea cuvenita. Sensatiunea, carea o va face acelu conclusu mai departe, inse va fi cu multu mai intensiva in inimile româniloru, chiaru si a acelu ce au conlucratu si conlucra câ pre basea egalitatiei diferentiele cele nefericite intre diversele natiunalitatie ale statului nostru sa dispara si pre aceeași basa sa ajunga toti cetatienii statului la o completa armonia. Ea va implé deoparte inimile cu amarulu deceptiunei, de alta parte va inainta spiritulu de nemultiamire, incredintiandu pre cei aplecati spre nemultiamire si mai tare in ide'a, ca in starea actuale tôte sperantiele natiunalitatiloru nemagiare suntu o pura ilusiune.

Ni se obrude intrebarea ca este acest'a unu castigu pentru statu? Candu sum'a denegata gimnasiului nostru aru fi o suma cu carea sa se pôte mantui starea actuale financiale si candu mai departe amu privi intrens'a unu simplu actu de gratia, care se face din prisosu si dupa buna vointia din partea cuiva, amu cugeta ca diet'a impinsa de o imperativa necessitate face economia de unde numai pôte si in atari impiergiri nu pôte da mila. si durerea nôtra aru fi atunci celu putienu mitigata. Dara pentru statu o suma de 5000 fl. este o suma cu multu mai neinsemnata decâtu sa bata in cumpan'a financiaru tiei si de alta parte ea nu este unu ce sa se pôte numi gratia, ci o datorintia imprumutata a statului câtra cetatienii, cari implinescu si ei ierasi la rondulu lor datorintiele loru câtra statu.

Precum vedemu inse majoritatea dietei a procesu din unu punctu de vedere, dupa care numai ce stâ sub nemijlocita administratiune a regimului este nestrainu de statu; alte corporatiuni inse, cari 'si au administratiunea loru propria, le privesco de straine. Supositiunea acest'a are nisce consecuintie atâtu de daunose, încâtu aru fi pecatu a le trece numai asiâ cu vederea. Supositiunea acest'a este indreptata chiaru si asup'a legiloru votate de dieta, prin cari se asecura autonomi'a bisericei nôstre, câroru legi prin asemenea concluse li se destrate valorea, séu celu putienu se restringu si se reducu încâtu suntu amenintiate a remané litera mórta.

Noi, si fâra legile care ne asigura autonomi'a bisericei nu amu veni nici odata la ide'a de a ne privi de straini in statu, câci si impiergirea ca suntemu cetatieni ai statului ne dâ destule titluri la ajutoriu din partea statului. Au nu face statulu de multe ori, afara de obligamentele ordinari ce le are fatia cu cetatienii sei, bunetatea de ajuta din averea sea chiaru si intreprinderi private ba si persone private? Cu câtu mai vertosu dara pôte asteptâ ajutoriulu statului o corporatiune de cetatieni, carea nu urmaresce scopuri private si particulare, ci scopuri pre care statulu aru fi datoriu a le sprigini in totu cuprinsulu loru? Biserica nôtra a luat asup'a-si câ

si ori-care alta biserica a ingrigi sa prospereze moralitatea publica, sa respandésca lumin'a culturei. Ea o face acést'a sub scutulu si intre marginile legiloru statului fâra de a cadé in intréga sarcin'a statului, si acum cându cere séu astépta unu ajutoriu pentru unu lucru care este in folosulu statului, sa-lu denege?

Au adusu inainte unii ca lipsesce influinti'a statului si din caus'a acést'a statulu nu pôte dá ajutoriu, unde elu nu are nici unu amestecu. Argumentulu acest'a nu are basa pre realitate. Totu organismulu bisericei nôstre stâ sub priveghiarea suprema a statului si a legiloru acestuia si asiâ nimic'a nu se pôte intemplâ nici in scôla nici in biserica, séu viceversa, contrariu asiedieminteloru pre care este intemeiata ordinea in statu. Biserica asiâ dara recunoscuta de statu si prin urmare si scôlele ei, nu suntu elemente eterogene, cari sa aiba scopuri atara de periferi'a legiloru tiei, ea, si prin urmare scôlele ei, nu este in intielesulu acelu de sine, câ sa pota face lucruri cari sa eschida interesele statului si in fine fiindu prin legi de ale statului sub suprem'a priveghiare nu se pôte dice ca este absolutu esempta de influinti'a statului.

Dara o majoritate o respinge dela sine si o considera si tratéza de straina i denega unu ajutoriu scolasticu pentruca scôla nu este sub manipulatiunea guvernului deadreptulu. Ce voru cugetâ acei loviti mai deadreptulu din archidieceps'a nôtra? ce acei ce se tienu de metropoli'a nôtra intréga, cându se vedu considerati asiâ de masteru de câtra legislatiunea, carea erâ chiamata sa imbratisieze pre toti de o potriva câti suntu pre teritoriulu coronei Stului Stefanu.

Noi sperâmu ca va veni tempulu cându parintii patriei voru veni la alte convingeri in privinti'a instituteloru confessiunali si voru vedé ca aceste suntu folositorie statului si din punctu de vedere morali si materiali si chiaru si politicu si ca subventiunii câ cea reieptata suntu pentru bugetu cu multu mai usiore de câtu suntu spelele cele enorme pentru institutele ce stau sub direct'a influintia a guvernului.

Concetatiuniloru nostri din Brasiovu si preste totu archidiecepsaniloru nostri le recomandâmu pacientia si sincera grupare in giurulu institutiuniloru nôstre bisericesci garantate prin legile statului, câci numai astfelu voru fi in stare a tiené departe dela sine alte amenintiâri si numai asiâ voru puté convinge, de-si mai tardiu, pre cei ce astadi se vede ca au alte pareri despre noi, despre salutarele nôstre scopuri si intentiuni in tôte afacerile nôstre bisericesci si scolari.

Revista politica.

Universitatea fundului regescu si-a incheiatu activitatea sea resolvindu in tempulu indatinatu tôte agendele ordinare.

Din decursulu discussiuniloru cari s'au invertitu in sfer'a presemnata a agendelu, relevâmu doue momente remarcabile. propunerea deputatoru români pre care cetatorii nostri o potu ceti in totu cuprinsulu ei la altu locu, de a se anulâ dotatiunea scolara dela 1850 si a se face partasi la dens'a câ la o proprietate comuna toti locuitorii fundului regiu, si pre urma propunerea deputatului sasu Dück —

spriginita firesce de toti deputatii sasi — de a se sustiené intregitatea politica a fundului reg., va sa dica sistemulu privilegielu.

Propunerea dintâiu ce ne intereseza mai de aprópe, s'a datu in siedinti'a de Mercuri comisiunei scolare, ier' in siedinti'a de Vineri s'a amenatu pre alta sesiune*) si asiâ urmâriile ei suntu fôrte problematice.

„Tageblatt“ de aici este neman-gaiata de temeritatea deputatoru români, cari au spriginitu propunerea in cestiune facuta de dep. R a c u c i u.

Numai punerea degetului pre rana si inca a casionatu mare durere, ce aru face „Tageblatt“ cându dreptatea aru veni odata si pre pamentulu nostru si folésele materiali in fundulu regiu s'aru impartí dupa egalitatea de care se vorbesce demultu dara nu putemu ajunge la dens'a?

„Pester Lloyd“ se grabesce a dá guvernului ex officio calculu de lauda pentru tactulu cu care s'a portatu in decursulu desbaterei financiali. Guvernulu dice organulu sinceru, are causa sa fia multiamitu cu decurgerea si rezultatulu desbaterei si sa se bucure de succesulu ce a obtienutu. Superiotatea si legatur'a interna a partidei s'a manifestatu in modu stralucitu.

Prelânga soliditatea probata a partidei „P. L.“ relevéza si unele triumfe oratorice reportate de ministri. Succesele parlamentare, cuceririle personale, manifestatiunile eclatante de incredere sa desdauneze guvernulu pentru nesuinti'a sea sincera, de a aduce ordinea si siguritatea in bugetu.

Dupa acestu panegiricu „P. L.“ trecendu apoi la situatiunea economica dice, ca in parlamentu s'au reportatu victorii preste victorii, a câroru spele le platesce poporulu, dara in paturile de josu ale esistintiei nôstre economice crisa nimicitória ródé la radecinele bune stâri natiunali. Acést'a crisa nu se pôte ignorá. Comerciulu stagnéza, nepotendu-se miscá liberu din causa, ca relatiunile nôstre de creditu suntu destramate. Sórtea miculu posesoru e desperata. Acestu reu care ródé la medu'a economiei natiunali nu se pôte delaturá prin cuventâri parlamentare, prin triumfuri oratorice reportate de ministri si prin incheierea de imprumuturi favorabile. Aci e vorb'a de fapte seriose, de medilóce practicabile, Câ remediulu pentru a redicá comerciulu ce stagnéza, „P. L.“ recomandâ infintiarea bancei natiunali, prin care s'aru puté regulá raporturile nôstre de creditu si provóca pre ministrulu Széll sa pasiesca in Vien'a cu tóta energi'a in acést'a afacere vitale. Séu sa faca o transactiune cu banc'a natiunale din Vien'a séu sa rumpa ori ce legaturi cu acestu institutu, care se pórtu ca unu arbitriu nemarginitu. Regularea bancei aru da aventu nouu comerciulu si industriei.

Relativu la inbunatirea sortiei posesorulu de pamentu, „P. L.“ recomandâ ce e dreptu restringerea legiloru de usura, dara nu astépta dela sistarea acestoru legi de usura deschiderea de noue isvóre de creditu. Mai bunu si mai practic medilocu este infintiarea unui institutu de creditu fonciar. Ide'a in sine sunatósã si vitale esiste degia, guvernulu sa-idee forma concreta.

*) Dupa „Hr. Ztg.“ e respinsa cu totulu, trecendu Univ. preste ea la ordinea dilei. R.

Epistole dela tiéra.

Amice! Continuu corespondinti'a mea, déca ti-asu scrie acést'a cu diso cu descrieri cu vesti nôue si cu órecare farmecu poeticu, credu, ca o ai ceti mai cu gustu, nu facu acést'a, fiinduca nu voiescu sa-ti electrisedi sentiulu, ci voiu sa desteptu o judecata liniscita.

Tractâmu despre necasuri si lucrulu e seriosu. Nu e vorba de incântare si de marire, ci de ingradinge, de spriginu, de esemplu si intarire.

Cându români suntu indreptati numai si numai la ajutoriulu propriu, numai la ei insisi; cându se lucra, ca luminele nôstre cele abiâ câ vapietiulu, sa se stinga, câ prin intunerecu sa ne traga in alte pârti séu sa ne impinga la vre-o prapasthia; cându vediendu cu ochii ne desgradimu si seracimu; atunci e necesitate a ne reculege, a face fia-care destulu chie-mârei sele si cu totii a aretá o viétia sociale démna si insufletita.

Amu disu in epistol'a mea de mai nainte, ca'ti vomu scrie ce-va despre viétia nôtra sociale in asemanare cu cea din nainte de anulu 1848; de viétia religionare bisericesca constitutionalu si morale.

Tu vei vrea - pôte - se affi pre cine si ce intielegu eu prin viétia sociale. De, sa-ti aretu acést'a, sa-ti aretu si scopulu ce credu eu ca are. Asemenea voiu urmâ si la viétia religionaria bisericesca si morale.

Sub viétia sociale intielegu eu: familii romane adeva: romanu ju-ne, copilu, servitoriu, care traiescu la olalta si vinu in atingere desu unii cu altii. Mai multe familii fiindu la olalta compunu o insotire cum ai dice o comuna, unu orasiu nesce membri aruncati — cum se dice — ca intr'o gradina, cu scopu, câ se lucre, se asude cu toti la infflorirea la cultivarea gradinei, câ din suculu plantelu se stórca balsamu la suferintie, din fructulu arboriloru nutrimentu la lipse si din parfumulu floriloru cultivate o multiamire.

Astu-feliu de scopu asteptu eu dela viétia sociale, ajutoriu imprumutatu séu mangaiere, inmultirea averei si dela cei cultivati dela carturari lumina incantare si multiamire. — Viétia sociale fatia de cea singurateca aréta óre-care gradu de cultura comuna. Conditiiunile ei suntu: intielegerea, amicitia, ajutoriulu imprumutatu, fâra acestea, dupa parerea mea, nu se pôte cugetá la o viétia sociale. Este o necesitate care putieni o semtimu. Este: onórea familiaria, onórea sociale. Arunca o priviré in catráu vei vrea la noi si aceste stindarde ale tempulu modernu — la noi — nu suntu pretiuite. Déca nu suntu aci acasa cautate ape cum astepti tu, câ sa se intrepue cine-va pentru onórea natiunale? Nu cere arma dela omulu care nu o cunósce. Aratai-o mai intâiu.

Dara, sa ne vedemu noi cum eramu si cum suntemu.

La români inainte de 1848, nu se scriu nu se invetiá de acestea ci — precum amu vediutu cu totii noi cei mai betrani — se aretá prin esemple pipaite prin fapte ceea ce vrea se aiba românu si publiculu românu le urmá. De altfelu atunci societatea erâ subjugata si viétia membriloru torturata. —

Urma romani in tôte acelu Principiu ce-lu canta poetulu;

Rabdarea 'n tóte statornicie,
Cu barbati'a vomu birui,
Ori-ce necasuri ori-ce agonie
Cu care furii iad- de aru fi

Mai întâiu onórea apoi averea in-
tâiu nati'a apoi ghioiciulu.

Acésta scóla se vedé in viéti'a
sociale romana de atunci.

Astadi ce vedemu ?

Vedemu inca unu principiu pre
care ier' poetulu românú 'lu aréta:

„Lumea e o comedia mucalita ju-
cata de prosti, in folosulu celoru dibaci.“

Societatea romana, erá o scóla
publica, o scóla mare cum o numiá
unu medicu românú: Universitatea po-
porului românú, in ea capetá lumina
ce-va sciintia si esemplu capetá fapte
morale de caracteru si de virtuti. As-
tadi te rogu trage cu urechi'a si pune
ochiulu ageru ca vei affá in multe lo-
curi contrariulu: fapte de imorale,
egoismu, sarlatanismu. „Adi virtutea
e o taina care raru se desveslesce, in-
demnu a face bine respata nu pri-
mesce.“

Atunci privea societatea la unu
barbatu invetiatu la unu barbatu bi-
sericescu, cá la unu patriarchu adi
intórce dosulu cându audu de ei; a-
tunci erá incredere scól'a de esemplu,
adi e neincredere si smintéla; atunci
barbatii distinsi din comuna din
orasu se luptau, se espuneau, se jert-
feau adi e ingrigire numai de sine. De
acést'a „cele mai multe rele nu vinu
„de afara nu le aducu strainii ee ni
„le facu tóte, ci pamenteni de ai no-
„stri, o ruda séu unu frate.“

In fine la viéti'a sociala, inca aru
fi se fia o tianta. Intarirea nóstra in-
launtru si in afara trebuie se o atien-
timu la numerositatea poporului no-
stru. De sta acésta, atunci trebuie sa ne
basámu pre publiculu nostru. Si ceea
ce voimu a fi in parte, trebuie sa fimu
pentru intregu corpulu natiunalu. Spre
acestu scopu organismulu nostru tre-
buie basatu pre morala incredere si
ingradire, cá cu pártile sociali cele
mici se constituimu o parte mare a-
deca natiunea.

Cáci totu poetulu cânta:

„Cresceti dar' prin infratire

Cáci tari'a sta in unire

Eata onóre si virtute

Singure mai dainuescu

FCISIORA.

Esortatiune,

la sânt'a Evanghelie dela Luc'a c. 24 la
Inaltierea sântei cruci 14 Septembrie.

(Urmare)

III. Chiamarea lui Petru, care se
numiá atunci Simonu a lui Iacobi si
Ioanu fiii lui Zevedeu la apostolie si
supunerea loru are multa insemnatate.
Ómenii urméza indemnurile firesci mai
usioru, ei bucuosu mergu la placeri,
la desiértaciuni, la nezorii la pecate.

Dela acésta cale a voitu d. Chr.
prin scól'a sea evangelica se abata pre
ómeni prin invetiaceii sei. Si de acé-
st'a dise lui Petru lui Iacobi si Ioanu:
veniti sa ve facu venatori de ómeni,
cá se-i prindeti din drumulu reu, se-i
aduceti la cunoscenti'a de sine, se-i
faceti a se pregati pentru fericirea
eterna. Spre acestu scopu aveti a ve
iubi unii cu altii si chiaru si pre in-
vetiecei Petru Iacobi si Ioanu au as-
cultatu si bine a facutu, cáci tóte pe-
catele isvorescu din neascultare. Si cu
acést'a invétia: se ascultámu de Ddiu
de parinti de invetiatori si de legi.
Cu acésta ascultare invingemu cele mai
mari rele, adeca: neunirea, desbinarea
si chiaru nenorocirea.

IV. Folosulu ascultárei e mare si
se vede in acea societate crestinésca
unde e: lumina invetiatura, pace si
linisce; acolo e imperati'a lui Ddiu:
unde urméza ómenii credintia iubirea
adeverulu, dreptatea, acolo folosulu se
simte prin multiamirea loru interna.

Faptele mari si placute
Urm'a nóstra o vestescu
si

De cátu avutia

Luata cu tradare

Mai bine omenia

Darululu celu mai mare.

Viéti'a religionaria bisericésca

dupa parerea mea nu se póte vedé
altu unde-va decátu in educatiunea
nobila. Te rogu spunemi unde se im-
parte la poporulu nostru sementia cul-
turei morale; unde se predá invetiatur'a
tariei, a jertfeloru, a caracterelor
a barbatiloru devotati? Trecutulu ro-
maniloru aréta astu-feliu de barbati
destui chiaru si din membrii societá-
tiei fára carte. De acést'a eu dicu fára
alte argumente, ca déca pre poporulu
nostru celu de sute de ani apesatu si
de inimizatiu 'lu affi cu o viéti'a
morale de modelu fatia de celelalte
carí au graduri de cultura cá elu;
'lu affi dicu cu simtiu de compatimire
chiaru si cátra straini; acésta educa-
tiune o a primitu o a datu i-o a inra-
decinatu religiunea, biseric'a. Un'a e
pórta la viéti'a morale alt'a e naia cu
cari caletorimu in acésta viéti'a scurta.
Inchideti bisericéle si luati religiunea
poporului si veti vedé, cum e omulu
selbatecu.

Inainte biseric'a incuragiá, da unu
spiritu insufletitoriu si religiunea ri-
dicá necasurile de pre inim'a popo-
rului nostru, adi pare ca lipsescu in
multe locuri aceste insusiri. Ce e dreptu
trebuie se spunemu.

Demnitatea bisericéi pare ca nu
se padiesce cá odata, pare ca unii se
credu intr'unu mecanismu si atunci
se deóchia, ca nu semtiescu ceea ce facu.

Punctualitatea si asiá numita slava
fie de armonia fia de podóba fia de
zelulu barbatiloru bisericesci nu le affi
in multe locuri.

La esecutarea formelor religio-
nari si la corespunderea legiloru bise-
ricesci nu affi in totu loculu esacti-
tate si acestea dau destulu motivu
pentru decaderea vediei bisericesci si
religionari. —

Alt'a erá inainte de a. 1848, ro-
mâni nostri atunci cându vedé unu
carturariu cetindu in biseric'a 'lu ri-
dicau in slava de laude.

Astadi, cându audu despretiundu

V. Scól'a invetiaturei crestinesci
cuprinde conducerea la fericire. Ea
forméza barbati luminatori, jertfitori
forméza caractere. Apostolii au fostu
acei'a, cari s'au jertfitu pentru acésta
scóla. Ei au inrolatu multime de ómeni
cá crestini, au stensu mila si au im-
partitu nenorociloru; ei sub góne au
fostu torturati chinuiti si nu s'au aba-
tutu dela acésta chiamare inalta. Petru
chinuitu sub imperatulu Neron, Iacobi
sub Irodu, Agrip'a si Ioanu sub Do-
mitian a fostu pusu in untu de lemnu
fertu. Deci nici ostenéla, nici fómea
nici tortur'a cea mai grea nu-i au aba-
tutu dela acea chiamare. Astfeliu ni
se aréta ei modele de caractere, de
viéti'a si de indurare cátra omeumea
care suferea. Multime de ómeni prin
invetiatur'a loru i-au adusu dela pa-
ganismu, dela intunerecu la lumina la
fericire. Multime de nenorociti au fostu
ajutati. Dintre ei multi ómeni vediu
de nenumerate ori pre acelu schiopu
— schilavu — care cerea la portile bi-
sericee Ierusalimului si apostolulu Pe-
tru numai a avutu adeverata mila si
l'a mantuitu din starea nenorocita, cáci
prin ajutoriulu cerescu — cum aréta
faptele apostoloru — l'au tamaduitu.

Eata in câte-va cuvinte cuprin-
sulu s. evanghelii despre chiamarea
Apostoloru sa urmeze dlui Christosu.

Unulu care a cuprinsu, se o is-
torisésca si se spue invetiaturile ce ne
da acésta s. evanghelie.

Esortatiune

la sânt'a Evanghelie a 2-a dela Luc'a,
pentru a iubi pre vrejmasi.

Acésta santa evanghelie invétia, ca

si betjocorindu cele bisericesci se scar-
bescu si dorescu sa nu-lu mai véda.
*Erá precautiune nu-si uitau nici preotii
ca suntu preoti, nici carturarii, ca suntu
ómeni intielepti.* De acést'a atunci affai
patriarchi mici si mai mari, affai con-
ducetori, astadi cautai, ca nu-i affi.
Ba dá, pentruca fia-care pare ca simte
cum misca spiritulu conducetoriu in-
trensulu.

Acestea aru fi si aru trece dara
au apucatu in multe locuri tóte spre
povernisii. Si

„Omulu déca apuca se cada la
patimi, póte sa-lu sfatúiesca tóta lu-
mea, chiaru si Ddiu de ar' veni si i-arú
dice se vie in sentiri nu asculta, ci
merge inainte pâna ce da in prapastia.

Asiá mi se pare mie ca curge in
multe locuri viéti'a religionaria si bi-
sericésca si astfeliu viéti'a morala inca
se va deóchia. Omulu se affa in multe
lucruri cá maimutia iéra in cele imo-
rali adeveratu ca urméza pre cei mai
„de frunte“ din societate. Si ce poti
dice, cându dlu pretinde atát'a; cându
cutare carturariu povetuesce, „ca asiá
se potu incurcá lucrurile“ mai bine;
cându salarielu protopopiloru se cu-
prindu in ceea ce potu stórce, atunci
trebuie se taci fiinduca, cátra pover-
nisii mergemu si asiá trebuie se calci.

Deci cine tiene la sine, la nati-
une si la ómenire sa se ferésca de
fapte abominali.

Viéti'a constitutionale, bisericésca
in dilele nóstre arata ceva ce nu in-
suffla nici liter'a constitutionei nici
scopulu ei, arata unu rezultatu care si
pre celu necunosctoriu 'lu duce la
presupunerea, ca noi secerámu frupte-
le unoru tieseturi de intrigi.

Nu voiu dice multe despre acestu
tesauru românescu ci voiu dice, ca
lumin'a o impinge prin ochii cresti-
niloru si ei o voru respinge. De diece
ani de cându se practica constituti-
nea nósta bisericésca si de sése ani
de cându s'a sanctionatu ómenii nostri
inca nu-i cunoscú — multi — nici
scopulu ei. Nu sciu ca ea e cimenu-
tulu care léga pártile, nici cunoscú
chemarea ca e scól'a tempului viitoriu
si credu ca multi nu vedu in ea scu-
tulu la lipsele nóstre. — Asiá este,
fiindu-ca in multe locuri destrama
si in multe locuri destrabaléza dela-
tura chiaru simtiulu de pietate alu

de vomu iubi pre cei ce ne iubescu,
de vomu face bine celoru ce ne facu
bine si de vomu dá imprumutu, ce-
loru ce ne dau imprumutu nici unu
folosu nu este, ca si peccatosii peccato-
siloru facu acésta, ci se iubimu pre
vrejmasi, sa le facemu bine, sa le dámu
imprumutu nimic'a asteptandu si se
fimu induratori cátra toti.

Acésta istorisire evangelica ne da
dóne invetiaturi: 1) a iubi pre inimici
si ale face bine 2) a fi cu indurare
cátra toti.

1. Iubirea inimiciloru nu se cu-
prindea in invetiatur'a legeri vechi.
Evreii iubiau numai pre cei ce iubiau
pre ei. De acést'a ei priveau mai pre
tóte némurile vecine loru de inimice
si cu acelea nu putéu vietui in har-
monie, fiinduca nu cautá nici odata
sa le faca bine. Domnulu Christosu
pentruca se aduca o viéti'a fratiésca
intre tóte némurile, aduce de princi-
piulu invetiaturei sele: „se iubésca
pre vrejmasi.“ Si mai incolo invétia
precum ve este voi'a, cá se ve faca
ómenii faceti si voi loru.“ Cu acestea
a voitu se atraga némurile cá se vie-
tiúesca in intielegere, bine la olalta.
Ómenii inse nu se deslipéu de dati-
nele loru rele.

Unu esemplu affámu pentru ace-
st'a din viéti'a S. Arseniu. Imperatulu
Teodoru celu mare invita pre Arseniu,
cá se invetie pre cei doi fii ai sei a-
deca pre Onoriu si Arcadiu. Elu a-
flándu ca se instrúesca de alti filosofi,
n'au voitu se primésca invitarea, cáci
nu ajungeau la scopu dóne invetia-
turi contraste.

ómeniloru si devine cum dicu ungu-
renii cu ei unu cortesiagu.

Numerulu scólororu nu se inmul-
tiesce cum credému; scoli districtu-
ali sustienute de mai multe comune
nu s'au infiintiatu, ci in multe locuri
se cautu numai interese numai salarii,
lefuri. Cautu acestu resultatu si-lu affi
pre deplinu, iéra indreptarea imo-
ralei scutirea seraciloru vedí'a bise-
rici nu o affi.

Manuitorii constitutioni mi se
paru séu *desgustati* séu ca nu s'au fa-
miliarisatu cu ea.

Amice! déca urmedi firulu rosiiu
la tóte câte ti amu insiratu atunci
affi, ca de elu suntu legati multi; cari
tacendu propaga imorala si alti sbe-
rándu propoveduescu intielepciunea
lumei si mai toti nu corespundu vietiei
sociali, bisericesci religionari, ci unui
impulsu naturalu.

De nu-mi credi asculta istorisirele
ómeniloru din orasie si din sate si te
vei convinge.

Pre cátu sciu, ca epistolele acestea
cu vaiete cu eremiade desgústa pre
cetitoriu pre atát'a sciu, ca cele ce
orientéza arata câte ceva bunu si suntu
bine primite. De acést'a nu-mi vei luá
in nume de reu ca putiene vesti bune,
'ti aducu prin ele, ci de acestea as-
tépta ceva mai târdiu.

Pâna atunci la revedere!

Y.

Propunere

facuta de deputatii români in sediint'a
Universitátiiei fundului reg. din 3/15 De-
cembre a. c.

Considerandu, ca atátu asiá nu-
mit'a avere „natiunale“ cátu si cea a
VII-loru judetie, — care un'a si alt'a
provine parte din donatiuni reg. pen-
tru servitie aduse pre altariulu patriei
de toti locuitorii, parte din contri-
buiri repartitiate asemenea asupr'a tu-
turatoru locuitoriloru din intregu fun-
dulu reg., suntu o avere comuna, o
proprietate *nedisputavera* a tuturoru
locuitoriloru din intregu fundulu reg.,
precum s'a recunoscutu acést'a insusi
si de cátra O. Universitate prin con-
clusulu din 17 Maiu 1871; de unde
de sine urméza: ca ori ce folosire a
cestionatei averi spre promovarea de
interese *exclusive* séu si numai in me-

2. Invetiatura este despre indu-
rare ca binele sa-lu faca crestinii tu-
turatoru fára interesu. Cine da impru-
mutu se n'astepte respata, ca atunci
nu e fapta induratóre. Din viéti'a san-
tului Grigorie se istorisescu, ca in
acea dí, in care nu putéu face ce-va
mila, nu se sentiá multiamitu, fiindu
ca semteacea mai mare multiamire
cându poté se faca altor'a bine.

Acésta istorisire scurta a evan-
geliei se o dica unu elevu si se spue
si cele dóne invetiaturi.

Esortatiune

la Evangeli'a a 3 dela Luc'a c. 7 despre
fiulu veduvei din Nainu.

Istorisirea acestei evanghelii este
urmatórea: Domnulu Christosu mergea
cátra o cetate ce se chiamá Nainu si
dupa densulu mergéu si invetiaceii
lui si poporu multu. Cându se apro-
piara de portile cetátiiei vediu, ca du-
céu unu mortu spre ingropare si acéla
erá fiulu unei veduve din acea cetate.
Domnulu Christosu audiendu vaietele
ei i s'au facutu mila de ea si i-au
disu „nu plánge.“ Dupa acést'a atin-
gendu-se de patulu cu care ducea
mortulu, i-au disu mortului; scóla.
Indata a inviatu mortulu si a inceputu
a grai si l'au datu pre elu mamei sale.
Cei ce au veduitu acést'a toti s'au mi-
ratu marindu pre Dumnedieu.

Din acésta s. Evanghelie trebuie sa
invetiamu 1 loculu unde s'a intem-
platu istori'a, 2. Compatimirea séu
mil'a, cátra cei superati si a 3 mi-
nunea.

1. Loculu unde s'a intemplatu

sura prevalenta, — a conproprietari-de un'a séu alta natiunalitate séu confesiune, — vatemala, si nu fàra dreptu, — sentiulu de dreptate, e o desconsiderare, si evidenta scurtare a celor-alalti conproprietari, cari apartien la alta natiunalitate si alta confesiune ;

Considerandu, ca ideile fundamentali, de cari a fostu condusa O Universitate la an. 1850, cându prin conclusulu din 22 Augustu 1850 Nr. 1280 s'a destinatu pre séu instituteloru de invetiamentu ale conlocuitorilor sasi asiá numita dotatiune scolara de 52,500 fl. v. a. — precum : *zur Erhaltung unsers sächsischen Volkskulturs für die evangelisch sächsischen Lehrstellen und Seminarien*, — constata evidentu si in modulu celu mai elocuinte : ca intréga dotatiune de 52,500 fl. v. a. la anu e dedicata spre promovarea de interese specialí ale confesiunei evang. luterane si ale conlocuitorilor de natiunalitate sasésca, cu postpunerea si desconsiderarea intereselor culturali ale celoralalti conproprietari si conlocuitorii din fundulu reg. ;

Considerandu ca conclusulu O. Universitáti de mai susu s'a adusu in modu ilegalu, fàra ascultarea si invoirea a respectiveloru municipii, — in unu tempu anormalu, sub starea de asediu si cându organele regimului de atunci nu cunoscera nice pre departe natur'a averei din cestiune, si in fine ca prementionatul conclusu s'a substernutu spre pré inalta aprobare in modu incompetentu si ilegalu prin ministrulu cultelor de atuncea contele Thun, cu ocolirea ministeriului de interne, de a cáruia resortu s'a tienutu objectulu, fiindu averea, despre care sana instrumentulu de dotatiune de natura comunala si nu confessionalá ;

Considerandu, ca disproportiunea, ce resulta din dotatiunea scoléloru, gimnasiéloru si a seminariéloru confessionalí sasesci cu 52,500 fl. v. a. la anu, inpendu dela a. 1850 fatia de câte 3000 fl. v. a. ce s'a preliminaru la a. 1868 pentru gimnasiulu evang. reformatu din Orestia si celu gr. or. din Brasiovu, si adausulu de 2000 fl. v. a. preliminaru la a. 1872 pentru celu din urma, — e atátu de batátore la ochi, încátu vatemala si trebuie sa vatemala pretensiunile juste insusi a le conproprietarilor de confesiunile gr. orientala si evang. reformata, si

acésta minune a dlui Christosu a fostu cetatea Nainu. Acést'a érá in Galilei'a de cátra méza nópte. Galilei'a avé 13 cetáti intre cari érá Capernaum si Nainu cercetate mai desu de cátra mántuitoriu Christosu. Dela Capernaum mergea d. Christosu, cátra Nainu si aici intimpinendu pre cei ce ducé pre fiulu veduvei la ingropare, l'au inviatu.

2. Compatimire si mila a aretatu d. Christosu prin acésta minune, fiindu ca atunci, cându s'au apropiatu de partile cetátiéi vediendu multimea poporului, care petrecé mortulu si audiendu pre veduv'a acea, ca plángé pre fiulu ei cu durere mare, pentru ca n'avé nici o mângaiere in sprijóna nimerui numai dela fiulu ei asteptá acést'a. D. Christosu a hotáritu se atraga compatimirea si mil'a acéloru petrecatori si alésa o scóla pré viitoriu pentru acést'a. Elu vediu ca plánsulu veduvei nu a deteptatu nici o mila la acei, cari petrecéu fiulu ei, ci ei mergéu povestindu rediendu si fàra ránduieála pre cum adesea se intempla si pre la noi încátu se recomandá petrecatori fàra sentiamentu si fàra cultura. Domnulu Christosu prin minunea sea i-a facutu sa fia atentí si sa se întrebe pentru ce s'a intemplatu acésta? Ei cugetându si au respunsu, ca pentru mil'a veduvei a facutu acésta minune mare si pentru cá se straplánte la inimile ómeniloru compatimirea si mil'a de acést'a merse si se atinse cu mân'a de patu ádeca de lemnele cu cari ducéu mor-

acést'a cu atátu mai vertosu a conproprietariloru de confesiunile romano si greco-catolica, pentru a cároru scopuri culturali nu s'a spesatu si nu se speséza nici bateru unu cruceriu, de-si conproprietarii apartienatori la aceste confesiuni se afla in numeru considerabilu pre terenulu fundulu reg. ;

Considerandu ca starea actuala a averei, — care este averea tuturor locuitoriloru din fundulu regiu, — nu permite sub impregiurárele de fatia (si nu deschide prospecte nici pre viitoriu) — defigerea unei dotatiuni corespundiátore dreptátiéi si ecutabilitáti, — spre scopuri culturali ale conproprietariloru nesasi, fàra a se alterá conclusulu din 22 Augustu 1850 Nr. 1280 pre cátu de *avantagiosu* confratiloru sasi, pre atátu de *prejudiciósu* pentru ceilalti conproprietari ai averei, si conlocuitorii de alte natiunalitáti si confesiuni din fundulu regiu ;

Considerandu ca prin impartirea cuoteloru din dotatiunea de 52,500 fl. v. a. la anu, togm'a conproprietariloru din municipiele: Orestia, S. Sabesiu si Mercurea, — in cari municipii e mai putienu reprezentatu elementulu sasescu, — li s'a facutu cea mai mare nedreptate, cea mai simtiebila scurtare a dreptulu loru de conproprietari, de óre-ce intréga cuota a acestoru municipii, de-si au parte atátu la averea „nationala“ cátu si la averea asiá numita a VII-loru judetie, — abiá face 1300—3500 fl. v. a. pre cându cuota municipieloru : Brasiovu, Mediasiu si Bistritia, — cari municipii la averea VII-loru judetie nu au nici o parte, — fàra cele 7000 fl. pentru seminaristi, (punctu III si IV din instrumentulu de dotatiune) face la fia-care câte 5000 fl. v. a. ;

Considerandu ca prin consumarea totala a veniteloru din averea comuna si in urm'a conclusulu din 22 Aug. 1850. Nr. 1280, — spre scopuri culturali esclisivu confessionalí si natiunalí sasesci, — s'a facutu *impossibila* asemnarea mai departe a veniteloru prasite (dupa acoperirea speselor de administratiune) spre scopurile indicate in p. 10 si 12 din Rescriptulu aulicu dto 15 Octomvre 1791. Nru 5803, unde se dice apriatu :

„Proventus autem residui, ad erigendas scholas et ecclesias in pagis sive saxonicis sive valachicis, presertim ta-

tulu si lau inviatu si lau datu mamei sele. Din viéti'a ómeniloru de pre atunci, despre care istorisese si alte Evangelií, aflámu, ca érá putiena mila cátra cei ce suferéu. Astufeliu intre cei asupriti veduvele erau tare asuprite, cáci le dice fariseiloru „máncati casele veduveloru“ si de acést'a au trasu mántuitoriu mila ómeniloru cátra acésté. Unu esemplu arata si istoria pentru compatimire. Pre tempulu imperatulu Maurice Persii au calcatu pamentulu crestiniloru si au luat multime de robi. Persii au cerutu sa rescumpere cu o moneda de auru pre fia care robu. Maurice petrecendu-si n'au voitu si s'au omorítu 12 mii de crestini remánendu familiéle plángendu si jelindu.

3. Minunea a fostu si cá semnu sa aréte d. Christosu puterea dumnedieiri sele. Ómenii de pre atunci avéu cunoscintia de proroci si mai alesu evreii, insa prorocii asemenea minuni nu facuse. De acést'a au disu, cei ce au vediutu „ca propocu mare s'au aretatu intre ómeni si au inceputu a crede in invetiaturile lui.

Acésta sánta evangelié lucra asupr'a sentiamenteloró ómeniloru. Domnulu Christosu a voitu se cultiveze cugetulu si sentiamentele ómeniloru apoi se indrepteze actiunile séu faptele loru.

Unulu din elevi, care scie acésta istorie se o istorisésca si apoi se aréte si invetiaturile ce cuprinde.

libus, qui proprios alodiales proventus exiguos vel nullos habent, — *aequa lance* convertendi sunt“ ;

Considerandu ca onor. Universitate dela an. 1850 a emis la edarea instrumentulu de dotatiune dto stipularea dreptulu de controla ce compete jurisdiccioniloru proprietarie asupr'a folosirei a dotatiunei din cestiune, prin care omitere, onor. Universitate nu are pentru totu-déun'a ocaziune de a se potea informá si convage despre aceea: déca dotatiunea nu se folosece fia si numai in parte spre scopuri straine, de insusi determinatiunile mentionatulu conclusu, adusu in modu si forma ilegalá.

Considerandu ca totu in urm'a conclusulu din 22/8 1850 s'a sistatu dotatiunea de stipendii in suma de 50,000 fl. m. c. creata de preinaltele locuri cu rescr. aulicu din 29 Aug. 1808 Nr. 6294. — pe séu ascultatoriloru de drepturi din fundulu reg. : absque discriminé nationis, et confessionis ;

Considerandu, ca totu din punctele de vedere de mai susu, legalitatea conclusulu din cestiune a fostu combatuta si de reprezentanti'a municipala a scaunulu Orestiei inca la an. 1871 ;

Din tóte acestea considerante se propune, cá onor. Universitate se concluda :

I. Conclusulu Universitátiéi dto 22 Augustu 1850 Nr. 1280 se nulifica si se pune afara de vigóre ;

II. Acestu conclusu (I.) sa se substérna prin o representatiune speciala Esc. Sele Dlui Ministru reg. ung. de interne, cu rogarea, cá in meritá'a apreciare a considerantelorú premise se esopera préinal'ta aprobare regésca ;

III. Asemnarea asiá numitei dotatiuni scolare, despre care tractéza conclusulu din 22/8 1850 Nr. 1280 sa se sisteze cu finea an. scol. 1875/6 avendu a se notificá despre acést'a Consistoriulu sup. ev. luth. din Sabiu ;

IV. Universitatea delegata sa se indrumeze, cá sa prelucre pâna la cea mai deaprópe intrunire a Universitátiéi unu proiectu de dotare a tuturor instituteloru de invetiamentu din fundulu regiu conformu dispositiuniloru cuprinse in préinaltulu rescriptu aulicu din 15 Ocmvre 1791 Cr. 5803 precum si in consonantia cu art. 53 din an. 1868 §. 23. si art. 38 din a. 1868 §. . si in proportiune corespundiátorie atátu intereselor culturali cátu si dreptulu de conproprietate alu locuitoriloru din fundulu reg. avendu a luá in deosebita consideratiune invetiamentulu poporalu.

Sabiu 14 Decembre n. 1875.

★ O manifestatiune politica.

La 13 Decembre n. celebrulu profesorudin München, Dr. *Holtzendorf*, care a aperatu pre Arnim inaintea tribunalulu din Berlinu, cercetandu capital'a imperiului austriacu, Vien'a, fu inviatu la o petrecere cordiale in sal'a reuniunei autoriloru si jurnalistiloru, „*Concordia*“, la care participara mai multe notabilitáti din resiedinti'a imperiale : Dr. Unger si Glaser, si fostulu ministru cavaleru, *Schmerling* s. a. *Wiener*, siefulu „*Concordie*“ deschise petrecerea cu o conventare plina de umoru, in care felicitandu pre stralucitulu óspe din Germani'a dise, ca acést'a cunósce pre jurnalisti din studiulu seu asupr'a temniéloru, in cari au gemutu reprezentanti' opiniei publice pre tempulu, cându censur'a aspra sugrumá in nascere ori ce idea liberalé. Celebrulu juristu respunse la aceste felicitári cordiale intr'unu discursu cu asemenea umoru.

La toastulu Dr. *Kopp*, care si aduse aminte de celebrulu ministru din anii 60, caval. *Schmerling* folosindu-se de ocaziune respunse, ca densulu cá unu capu incaruntitu in mijloculu fluctuatiuniloru politice s'a convinsu, ca diurnalistic'a, pre care densulu a ig-

norat'o pre acele tempuri, a devenitu astadi o fortia publica, inaintea cárei trebuie sa se plece si densulu. Se intielege, ca asemenea declaratiune din partea unui barbatu cu unu trecutulu politicu stralucitu fu salutata cu unu aplausu freneticu de cátra reprezentanti' pressei.

Mai de mare insemnatate inse este alt'a pronunciare a celebrulu ministru, de care si românii léga o suvenire politica placuta, si anume densulu reflectandu la ide'a de a impreuná Austri'a cu Germani'a intr'unu imperiu mare germanu, pentru care idea a pledatu elusi in parlamentulu din Francfurt, dise, ca *ideatele trebuie puse mai de multe ori in lucrare, odata totu trebuie sa se realizeze.*

Acést'a declaratiune pronunziata in foculu suveniriloru trecute de cátra unu barbatu cu trecutu remarcabilu a provocatu, cu deosebire in publicistic'a guvernamentale a Austriéi, o sensatiune surprindetória. Forti'a impregiuráriloru, noulu imperiu germanu realizatu pre alte cáli, cu unu cuventu evenimentele istorice, dicu guvernamentali din Austri'a, a trecut la ordinea dilei preste acestu idealu, la a cáru realizare a lucratu cu zelu neobositu intr'unu siru de ani actualulu siefu alu justitiei austriace.

In fine mai amintim, ca la banchetu Dr. *Kopp* si-a terminatu toastulu cu strigarea : sa traiésca *ministrulu Schmerling*. Fraparea spiritelorú facu pre oratoru sa se esplice si densulu si dise indata, ca cuventulu „*ministru*“ se referesce numai la trecutulu stralucitulu barbatu, iér' nice decum la presente.

„*République française*“ aduce o corespundintia semnificativa fatia cu evenimentele din orientu si pre care o gasimu in „*le Nord*“ dela 3 Dec. :

Prin acestu singuru faptu, dice corespundintiele foi parisiane, ádeca luarea Egiptului in posesiune de Engliter'a, „acésta putere care s'a desinteresatu in cestiunea orientulu, deschide portile la doi luptatori, pre cari Rusi'a si Austri'a se silesu de mai multe luni a le tiené inchise. In adeveru intrigatatea imperiului otomanu este astadi atinsa chiaru de acea putere care s'a aretatu pâna acum cea mai gelósa protrectrice. . . In privinti'a luárei acéstei posesiuni, situatiunea Rusiei si a Austriéi fatia cu pártile prigoniátore ale Turciei si ale insurgentiloru, si situatiunea a loru reciproca fatia un'a de alt'a se schimba cu totulu. Fia-care din ele este indemnata de Engliter'a a face la rendulu seu actu de luare de posesiune. Tienerea bunelor raporturi intre ele devine prin urmare, déca nu impossibila, celu putienu indoiósa. Ajunge pentru cá sa se schimbe in ostilitate, si chiaru in resbelu cá luarea in posesiune de un'a séu de alt'a, a provinciéloru slave ale Turciei sa fia garantata de spriginulu eficace si materialu alu cabinetulu din Berlinu. In asemenea casu acést'a va rechiamá in schimbu, angajamente cari i voru deslegá mânilé pentru urmárea tintiriloru sele, fia in partea Franciei, fia in a Olandei.“

„Se póte cá guvernamentulu rusu, care voiesce pacea intr'unu modu seriosu, si va pune tóte silintiele pentru a departá acestu non periculu, si ca cu ajutoriulu Austriéi, va ajunge a duce la unu bunu sfarsitu oper'a de conciliatiune care a intreprins'o intre Turci'a si raialele revoltate. Dara sa nu ne facemu ilusiuni, acést'a nu va fi decátu o linisce momentana. Pentru a se amaná, se voru aretá dificaltáti, la unu momentu datu, cari nu se póte resolvá, complicatiunile voru fi mai multu cá sigure. Prin faptulu Engliteréi, succesiunea orientala este deschisa in conditiuni nóue. Engliter'a si-a regulatu din nainte partea sea. Rusi'a si Austri'a potu sa-si aléga momentulu pentru cá sa-si aléga partea

oru, dara mai curendu séu mai tar-
diu ele o voru face si voru fi fortati.
Ca o voru face intr'unu comunu a-
cordu si amicalu, este putienu proba-
bilu, — de exemplu, venindu inaju-
toriulu tesaurulu turcu cu astfelu de
conditiuni, cum a venitu si Engliter'a
in ajutoriulu Chedivulu, — nu, ceea
ce e mai indoiosu, ca ele o voru face
separatu si intr'unu modu ostilu, in-
tr'unu casu cá si in celalaltu si pen-
tru un'a cá si pentru cealalta spriginu
Germaniei devine indispensabilu,
dara acestu spriginu o repetu, este
ruperea intelegerei dintre trei si din-
tre patru, este pentru doi din princi-
pali asociati celu putienu, violarea an-
gajamentelu contractate: in ori-ce
stare a causei, este pentru principele
de Bismark unu mijlocu de a-si relua
deplin'a libertate de actiune, adeca de
a urmari planurile sele contra Fran-
ciei si contra Olandei; de a seversu,
intr'unu cuventu, unitatea germana
dela marea Nordulu pâna la Adriatic'a.

In legatura cu cele de mai susu
publicamu si proiectulu de reforme
ce se gasesce in „Tagblatt.“

1. Tuturulu triburulu cari lo-
cuiescu la frontarele Muntenegrulu li
se va confirmá din nou drepturile si
privilegiurile câte au fostu garantate
dupa insurectiunea dela Vucalovicu.
Acestu drepturi si privilegiuri
consta:

1. Triburile potu singure sa-si
aléga straysini loru s'au sefi adminis-
trativi; 2% ele 'si alegu liberu jude-
catorii loru.

3. Pórt'a nu se va amesteca nici
in administratiune nici in justitie; 4%
straysini primescu dele guvernulu unu
tratamentu determinatu; 5 la suta
triburulu voru fi scutite de impozitu
cinci-spre-diece ani.

2. Bosni'a si Erzegovin'a, cari au
formatu pâna acum una vilaietu, voru
formá de acum inainte dóue provincii
administrative separate.

3. Fia-care provincie va avé unu
guvernulu si unu subguvernatoru; celu
dintâiu va puté fi crestinu, celu de
alu doilea va fi totudéun'a alesu din-
tre crestini notabili ai tieriei.

4. Pre lângá fia-care guvernulu,
va fi o diata provinciala si unu con-
siliu de administratie. Diet'a va fi
numita prin electiune si compusa de
crestini si mahometani, alu câroru
numeru va fi proportionale cu tifr'a
populatiunei. Acésta diata va avé pu-
terea legislativa in tóte afacerile re-
lative la cai si comunicatiune, la sa-
lubritatea publica, la comerciulu si la
agricultura. Se ntelege ca legile nu
voru fi valabile de câtu acelea cari
voru fi confirmate de sultanulu. Con-
siliulu administrativu va avé voce de-
liberativa in tóte afacerile importante
de administratiune, pentru regularea
câror'a guvernulu va trebui totudé-
un'a sa consulte consiliulu.

5. Comunele administréza ele sin-
gure afacerile biserice si ale scóleloru.
Pórt'a 'si reserva numai unu dreptu
de inspectiune si de supraveghiere
asupr'a scóleloru.

6. O completa corespondintia
administrativa este acordata comune-
lovu politice. Numai satulu esercia po-
liti'a polica. Administratiunile comu-
nale impartiescu si le ridicu, confor-
mându-se la cea mai stricta justitia; ori
ce contribuabilu póte recurge la gu-
vernulu déca crede ca sarcinele sele
suntu pré grele.

7. Ori ce sefu de familia este
proprietariu de asupr'a si dedesuptulu
imobilelu si a pamentulu.

8. Codulu Napoleonu va fi adop-
tatu; va fi o curte de apelu la Sera-
jevo, dara curtea de casatiune va fi
la Constantinopole.

9. Mueéke (prescurtate din co-
ranu si din legile civile) va remâne

in vigóre in tóte afacerile contencioase
intre mahometani.

10. Dijn'a si tóte celelalte impo-
site de aceiasi natura suntu abolite,
dara se va stabili unu impozitu fon-
ciaru si alte impozite basate pre pria-
cipiele justitiei moderne.

11. Amendóue limbele tieriei voru
fi oficiale.

12. Tóte dârile in natura si Ku-
luck (prestatiune gratuita si claca)
suntu abolite.

Astu-feliu este proiectulu reforme-
meloru care, dupa „Tagblatt,“ Pórt'a
le va supune oficialu puteriloru.

Varietâti.

* * * *Crestinismulu in Africa meri-*
dionala. — D. Stanley, in un'a din
scrisorile sele câtra „Daily Telegraph“
si „New-York Herald“ aduse la cu-
noscintia publiculu o cerere adresata
Angliei de regele Mtes'a, sefulu abso-
lutu a unei frumoase tieri ecuatoriale
situata la nordu de Victori'a Niyanz'a.
Acestu principe africanu ofera cele
mai bune servicie a sele anglesiloru
cari aru voi sa-si ia sarcin'a amerge
sa intruiesca popórele sele in religi-
unea si civilizatiunea européna. D.
Stanley calculá la 5,000 liv. st. chel-
tuitele unei astu-feliu de misiuni.
Dejá 10,000 liv. st. au fostu depuse
pentru acestu obiectu in mânilé comi-
tatalu societâtiei misiuniloru bise-
ricei englese de câtra unu domatoriú
a câriu nume nu-i publicatu. Se póte
crede ca alte subscripturi voru veni
se crésca cifr'a. O mare miscare s'a
facutu spre á respunde apelulu dlui
Stanley, mai cu séma in lumea re-
ligioasa.

E vorb'a de a se formá o espe-
ditiune compusa din patru feliuri de
persóne: ministri a cultulu, ómeni de
sciintia, profesori de industria, insti-
tutori. Angli'a totudéun'a s'a dusu
privirile sele cu solitudinea cea mai
atenta asupr'a acestoru centruri afri-
cane unde români incepusera a stu-
diá limitele civilizatiunei loru, si ini-
tativ'a ce a luat reporterulu ameri-
canu pare ca va aduce fructe rapisi.
Espeditiunea colonelulu Gordonu,
progresele Egiptulu, protectiunea
acordata intreprinderiloru européne de
câtra sultanulu din Zanzibaru, pro-
iectulu de cofederatiune pre cale de
implinire in sudu, póte realizarea ma-
retiei ideii a unei mari in Sahar'a
paru a promite unei generatiuni pu-
tieniu departate de noi spectacolulu
luârei in stapânire de câtra omu a
unei pârti pâna aci necunoscuta do-
menieloru sele.

* * * *Descoperire archeologica.* —
Intr'o sapatura executata la Pompei'a
s'au gasitu obiectele urmátore:

In auru, dóue parchi de cercei,
dintre cari un'a in form'a unui firu
de usturoiu, o bucata de panglica, o
punga mica impletita;

In argintu, trei mari calupuri de
prajituri in forma de scoica, alte patru
calupuri mici, patru mici farfurii con-
cave, alte trei de diverse forme, patru
mici linguri, patru cesce, alte dóue
vêrite un'a in alt'a cu capacu, o oglin-
da, dóue perii de frecatu legate de o
veriga, dóue torti de castronu.

In bronzu, o lopatica, o cana, dóue
bróscé de usa, câte-ve monede;

In feru unu fragmentu de cuferu.
In pamentu arsu, o mica césca.

* * * *O resbunare diabolica.* — La
Clevelandu (Ohio, statele unite) o fe-
mee maltratata de barbatulu seu a
conceputu si executatu unu planu de
resbunare diabolicu.

Ea a sfatuitu pre barbatulu seu
sa se puna in patu; apoi, procurân-
du-si cloroforu, a saturatu o basm'a
pre care a trecut'o de mai multe ori
pre sub nasulu barbatulu ce dormiá
pâna cându a perdutu cu totul cu-
noscintia. Atunci a luat unu ferestreu

vechiu cu care i-a taiatu unu picioru
putienu de asupr'a genunchiulu. Ea
contemplá cu unu sentimentu de sa-
tisfactiune intima sângele ce curgea
in valuri din rana, cându fu scósa din
visurile sele delicioase prin intrarea
câtoru-va vecini cari au operatu ime-
diatu o legatura si au opritu emora-
gia. Conditiunea barbatulu amputatu
este aprópe desperata. „V. C.“

* * * *Anunciu.* Dnulu Tachmintis
Doctoru in medicina, chirurgie, obstetricie etc.,
dela facultâtile medicale din Athen'a in Gre-
cia, Munich in Bavaria, Vien'a, Parisu,
Londr'a si New-York in America, onoratu
de curendu si cu diploma de Doctoru in medi-
cina dela scóla medicala imperiala turcésca
din Constantinopole, numita Galata-Serai, tre-
catoriu prin Sabiiu spre a se întórce la New-
York, unde a dobanditu dreptulu cetatie-
nescu a Staturiloru Unite din America, face
cunoscutu prin acést'a (invitandu pre ori-
cine iubitoru de adevéru si de philologia si
mai alesu pre domni români din Sabiiu si
din giurulu Sabiiulu!) ca va sustiené Marti
in 9 Decembre la 7 óre sér'a in sal'a ote-
lului „Corón'a ungrésca“ („ZUR UNGA-
RISCHEN KRONNE“ Heltauer Gasse) in
limb'a româna si déca va fi necesitate si in
limb'a germana, franceza etc. etc. o thesa
scientifica istorica, priu care va probá
legaturile cele mai intime séu afinitatea
intre romani si greci din tempurile cele
mai vechi inaintea lui Christosu pâna
astadi, ca ellenismulu si ortodocsi'a a fo-
lositu romaniloru din Dacia inferióra (as-
tadi Romania) si ca aceste dóue natiuni s'au
asimilatu séu s'au contopitu mai cu totul
un'a in alt'a, precum si ca Dacia cei vechi
erau consângeni cu Grecii, indicându si pre
inimicii cari au samenatu discordia intre
români din Dacia inferióra si grecii de as-
tadi. Intrarea va fi platita numai cu 50 cr.
Bilete se aflu la tipografia archidieceana.

* * * *Anunciu.* Dnulu Tachmintis
Doctoru in medicina, chirurgie, obstetricie
etc., dela Universitâtile medicale din Athen'a
iu Grecia, Munich in Bavaria, Vien'a, Pa-
risu, Londr'a si New-York in America, ono-
ratu de curendu si cu diploma de Doctoru
in medicina dela scóla medicala imperiala tur-
césca din Constantinopole numita Galata-Serai
treacatoriu prin Sabiiu spre a se întórce in
New-York, unde a dobanditu dreptulu cetatie-
nescu a Staturiloru-Unite din America,
face cunoscutu ca curéza radicalu sterilita-
tea la femei piecum si tóte morburile (bó-
lele) de uterus (matea) dupa metodulu dlui
profesoru Nonat din Parisu, totu asiá si bó-
lele venerice (syphilitice) acute si chronice
dupa metodulu celu mai nou franco-ameri-
canu; Doctorulu Tachmintis va remanea nu-
mai scurtu tempu in Sabiiu. Doratori se
voru adresá in persóna séu prin corespon-
dintie sub adres'a: Dr. Tachmintis in cas'a
dlui Grigoriu Mathei eforu alu bisericei gre-
co-orientale si comerciante in piati'a mica
in Sabiiu.

Nr. 298—1875.

Concursu.

Neinfatiosindu-se la primul terminu
nici unu competentu, pentru acea: conformu
bugetulu de pre anulu 1875/6 satoritu din
partea adunârei generali a Asociatiunei tran-
silvane, ténute la Reghinulu sasescu in
29—30 Augustu a. c. sub Nr. prot. XXXVI
se publica prin acést'a de nou concursu:

pentru 2 stipendie de câte 60 fl. v. a.
pentru doi elevi dela vre-o scóla de agri-
cultura din patria cu terminulu pâna in 30
Decembre n. 1875.

Reflectantii la numitele stipendie au
a si tramite încóce concursele loru pâna la
terminulu indegitatu, prevediute cu atestate
de botezu si de paupertate, cu testimonie
despre absolvirea celu putienu a scólei ele-
mentarie, precum si unu documentu despre
acea, ca sciú portá in genere economi'a, dupa
cum este ea indatinata in tier'a nóstra. —
Se recere, cá concurentii respectivi se
fia ajunsu alu 16 anu alu etatei. —

Din siedintia ordinaria a comitetu lui
Asociatiunei transilvane, ténuta la Sabiiu
in 7 Decembre 1875.

Iacobu Bolog'a,
presedinte.

Dr. D. P. Barcianu,
secret. II-lea.

(1—3)

Nr. 330 — 1875.

Concursu.

Devenindu vacanta parochia gr.
or. de cl. III Offenbai'a, protopresbi-
teratul Lupsiei, amesuratu ordi-
natiuni consistoriali dto 6 Nov. 1875.
Nr. 3253. B. prin acést'a se escrie
concursu cu terminulu pâna la 1 Ianu-
ariu 1876.

Cu acésta parochia suntu impre-
unate urmátorele emolominte:

1. Cas'a parochiale cu supra edi-
ficiile economice.

2. Portiunea canonica constata-
tátore din 11 jug. or. II. parte ara-
tóre, parte fenatie, si parte pasiu-
nate. —

2. Un'a di de claca, séu 40 cr.
de unu fumu, — si.

4. Venitele stolari usitate pâna
aci. —

Concurentii voru avé a-si asterne
petitiunile loru instruate amesuratu
prescriseloru stat. org. la subsemna-
tulu foru, si cari voru fi preoti a
produce dela Pré Ven. consistoriu con-
cesiune spre acést'a, pâna la termi-
nulu indicatu. —

Oficiulu protopresbiteralu gr. or.
a Lupsei.

Ofenbai'a in 21 Novembre 1875.

In contielegere cu comite-
tulu paroch.

Ioanu Danciu,
adm. prot. gr. or. alu
Lupsei.

(3—3)

Nr. 216.

Concursu.

La scóla confes. gr. or. din
Poian'a ppresbiteratul Mercurei au
devenitu de nou in vacantia a dóua
statiune de invetiatoriu, si spre inde-
plinirea acelei'a se deschide concursu
pâna la 10 Decembre a. c. st. v. —
Dotatiunea acestei statiuni este 300 fl.
computata din diu'a intrârei in func-
tiune. —

Concurentii bine voiésca a-si
adresá cererile loru instruite cu do-
cumintele recerute de lege subsem-
natulu oficiu in Mercurea. —

Mercurea 20 Novembre 1875.

Oficiulu ppresbiteralu gr. or.
alu Mercurei.

I. Drocu,
adm. prot

(3—3)

Anunciu literariu!

Togm'a acum a esitu de sub tipariu,
si se afla in editiunea in libraria lui Fran-
ciscu Michaelis in Sabiiu:

„Stilistica limbei române“

pentru scólele imnasiai, reali, si prepa-
randiali de Iosifu Tempea, preotu si profe-
soru la Gimnasiulu din Lugosiu.

Pretiuu e 30 cr. v. a.

Ne mai fiindu departe introducerea me-
suriloru metricé, libraria de mai susu ofera:

Aparatu metricu de scóla, constatoriu
din 12 obiecte, cu pretiu fórté estinu
de 5 fl. v. a.

Se póte procurá in fine tóte obiectele
de instructiune, cârti de scóla si alte pro-
ducte literarie, cu pretiuri estine.

Adres'a pentru epistole:
Strad'a macelariloru Nr. 12

2—2